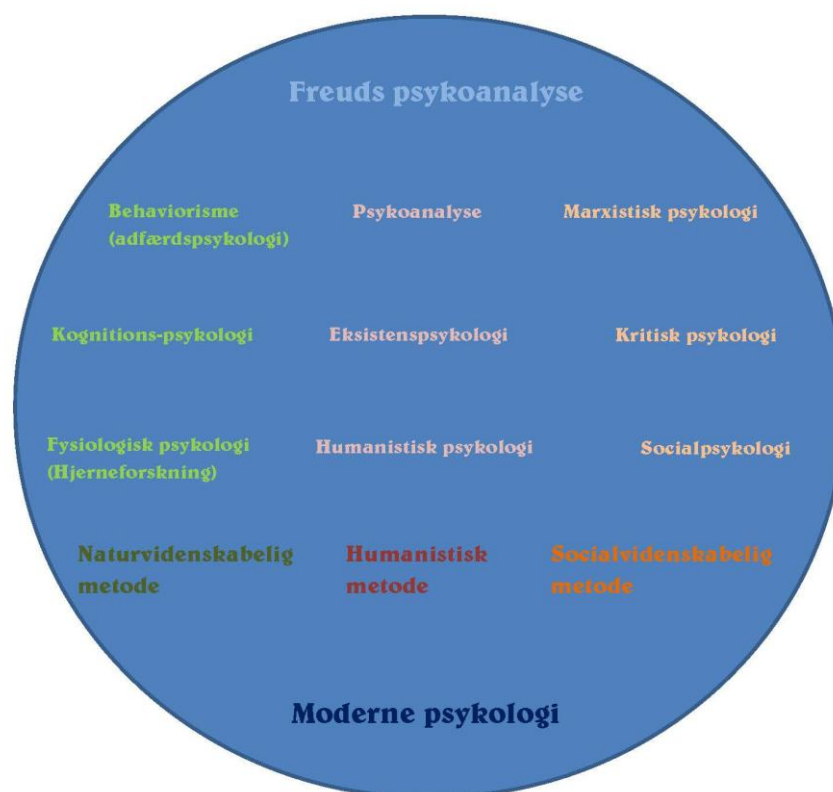

Psykologiske retninger

- en sammenfatning

Sigmund Freud – med hans teori *psykoanalysen* – ses som grundlægger af psykologi som videnskabeligt fag. Han udviklede sin teori omkring 1900. I løbet af 1900-tallet opstod der forskellige psykologiske retninger eller skoler – også mange flere end dem der er nævnt her.

Den humanistiske metode

Freuds **psykoanalyse** anses i dag som forældet, men kan vel stadig bruges i nogle sammenhænge. Hans teori er det grundlag, som mange efterfølgere har arbejdet ud fra. Af nyere teoretikere kan nævnes Erikson og Stern.

Andre psykologiske retninger, som også arbejder med den humanistiske metode kan nævnes **Eksistentiel psykologi**, som vi allerede har præsenteret. Dernæst kan nævnes **Humanistisk psykologi** med Maslow som den mest kendte.

Den humanistiske metode går ud på, at man ud fra erfaringen opstiller hypoteser: hvis det forholder sig sådan, så betyder det ... Et eksempel på en sådan hypotese er eksistentialisternes tale om, at vi har et frit valg. Hvis valget er frit, så betyder det f.eks. at man kan vælge livet til eller fra. Teorierne er spekulative, hvilket altså betyder, at det er noget man har tænkt sig til, men som ikke kan bevises.

Den naturvidenskabelige metode

Freud betragtede sig selv som naturvidenskabsmand og han var da også uddannet læge. Men hans teorier kunne ikke bevises på den måde, som naturvidenskaben kræver. Her vil man kun beskæftige sig med det der kan måles og vejes. For at noget kan anses for bevist skal flere forskere uafhængigt af hinanden kunne foretage et eksperiment og komme frem til samme resultat.

Behaviorismen eller **adfærdspsykologien** arbejder på dette grundlag. Pavlov og Skinner er berømte forskere på dette felt. Et problem var det, at når det gælder mennesker, så er der rigtig meget som ikke kan måles og vejes eller iagttages. **Kognitionspsykologien** med Piaget i spidsen forsøgte delvist at råde bod på det, idet kognition betyder tænkning, man beskrev hvordan mennesket udvikler sin tænkning gennem livet. Der var dog stadig meget tilbage i menneskelivet, som forblev ubeskrevet. Det har den **fysiologiske psykologi (hjerneforskningen)** taget sig af. Vi ved nu rigtig meget om de processer, som foregår i hjernen. Som eksempel kan nævnes følelserne, som vi tidligere har beskrevet indgående. Tidligere undlod man at nærme sig følelserne i denne gren af psykologien, men med hjerneforskningen og fysiologien i det hele taget bliver det muligt.

Den socialvidenskabelige metode

Låner redskaber fra såvel naturvidenskaberne som humanvidenskaben. Den beskriver individet i en samfundsmæssig sammenhæng – fra gruppen over institutioner til hele samfund og kulturer.

Marxistisk psykologi blev udviklet i Sovjetunionen med navne som Leontjev og Vygotsky i spidsen. Man interesserede sig især for den kognitive udvikling, men altså med stor vægt på omgivelsernes betydning.

Kritisk psykologi er inspireret af marxistisk psykologi, men opstod i en vestlig sammenhæng i 1970'erne. Mest kendt er nok Frankfurterskolen med navne som Marcuse og Habermas. Deres udgangspunkt var filosofisk, men de blev anvendt også i såvel psykologi som sociologi. Afslutningen på 2. verdenskrig og forsøget på at forstå de kræfter, som fik mennesker til at tilslutte sig nazismen, var inspirationskilden. Det samme kan man sige om **socialpsykologien**, som med en række eksperimenter satte fokus på hvad der får os til at gøre som autoriteterne og andre vil. Kendte navne i denne sammenhæng er Asch, Milgram og Zimbardo.

Moderne psykologi

Er et forsøg på at fremskrive udviklingen inden for psykologifaget. Man kan sige, at alle tre metoder har deres blinde vinkel:

Humanvidenskaberne overser når virkeligheden modsiger hypotesen

Naturvidenskaberne overser det de ikke kan se

Socialvidenskaberne overser hvad der sker i det enkelte menneske

Den moderne psykologi bruger derfor flere metoder sammen. Her er nogle eksempler: Hjerneforskningen kan ikke se bevidstheden i hjernen. De kan ikke bevise den er der. Men de er nu kommet dertil at de alligevel anerkender dens eksistens. Stern, som er en moderne, psykoanalytisk forsker, inddrager nu resultaterne af en række af de eksperimenter, som i dag foretages såvel på naturvidenskabeligt som socialvidenskabeligt grundlag.